

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 14. De Præcariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

possint, Piasec. *ibid.* num. 17, ubi alios citat.

Nec obstat Constitutio Pauli IV. quam refert Petr. Mathæus in suo VII. *Decretal. lib. 1. Tit. 1. c. 2.* qua omnes alienationes bonorum quominus Ecclesiasticorum, sine requisitis solemnitatibus, & in damnum Ecclesiarum factas, revocavit, nullaque temporis præscriptione validari posse decrevit: quia illam Constitutionem Pius IV. revocavit & reduxit ad terminos Juris communis, Piasec. *ibid.*

Multo magis præscripta censetur res Ecclesiæ, si à tempore alienationis intercesserit tempus immemorabile, vel centum annorum, etiam contra Ecclesiam Romanam, c. *Ad audientiam sup. De præscript.* etiam in casu, quo lex prohiberet præscriptionem, quia talis prohibitio non excludit immemorabilem, nisi & hæc expresse nominetur, Piasec. d. loco n. 18. Si tamen ex instrumento alienationis appareret injustus titulus, qui causaret malam fidem, tum non induceretur præscriptio, c. *fin. sup. De præscript. Navar. Conc. 3. c. 5. de censibus.*

5. Observandum postremò hic est, si quid in ritu & solemnitate, requisita ad alienationem rerum Ecclesiasticarum sit omissum, alienationem esse ipso jure nullam, etiam si ex justa causa fuerit facta c. *ult. hoc tit.* Quemadmodum enim quod sit contra leges, jure civili habetur infecto, l. *Non dubium Cod. De legib. ita & quod sit contra Canones est ipso jure nullum. Ac proinde alienatio ipso quoque jure nulla est, facta quidem secundum solemnitates, à jure requisitas, sed non ex justa causa alienandi, puta necessitate vel utilitate Ecclesiæ postulare, quia Canones conjunctim, ut dixi, requirunt hæc duo, ut & solemniter & ex justa causa fiat alienatio, c. *Vi super in fine hoc tit. c. can. sine exceptione XII. qu. 2.* Quòd si verò subsistat quidem alienatio, quia facta sit & ex justa causa, & solemniter, id est servatâ formâ à jure præscripta si tamen per eam Ecclesia inveniat enormiter læsa, poterit restitui in integrum, & rescindi alienatio, c. *Ad nostram 11 hoc tit. exemplo minorum,* quibus Ecclesia comparatur,*

TITULUS XIV.

De Precariis.

1. Nomen contractus aliquando propriè, quandoque latius sumi,
2. Contractuum alii Nominati, alii Innominati,
3. Item alii bonæ fidei, alii stricti jura.
4. Alii Re, alii Scriptura, alii Verbis, alii consensu perficiuntur.
5. Precarium quid sit.
6. In quo à commodato differat.
7. Sumi pro contractu, & pro re, qua precariis datur.
8. In quo à Precaria seu Precariis differat.
9. Precaria quinto quoque anno renovanda.
10. Et ex causa revocari potest.

Quoniam superiori Tit. dictum est, alienatione rerum Ecclesiæ regulariter esse prohibitam: ideo nunc sequitur de quibusdam alienationis speciebus seu contractibus quibus fit alienatio: & quidem primò de Precariis, quia cum per eas non transferatur dominium, sed solum utilitas, dubitari potest, an sint licitæ, an non.

1. Pro pleniori autem intellectu eorum, quæ hoc Tit. & aliquot sequentibus dicuntur, præmittendum est, Contractum aliquando sumi propriè pro obligatione ultero citroque, quæ Græcè *ἡ ἀλλοτρίωσις* vocant, l. *Labeo 19. D. De verb. significat.* id est pro conventionione, quæ utrimque obligationem parit: nam obligatio non est propriè contractus, sed ejus effectus: aliàs verò latius sumi nec distingui à Pacto, nihilque aliud esse, quam duorum plurimumve in idem placitum consensum, seu conventionem, sive pariat utrimque obligationem, ut Emptio-ventitio, Locatio-conductio: sive ex altera parte tantum, ut Donatio, Promissioque accepta, Depositum, Precarium. Et in hac acceptatione Contractus imprimis dividitur in Nominatum & Innominatum.

2. Nominatus contractus dicitur, qui certum & distinctum ab aliis contractibus nomen

haber. Cujusmodi sunt Emptio-venditio. Locatio-conductio. Commodatum, Depositum, Mutuum, Pignus, Fidejussio, & nonnulli alii, l. 1 § *fin* & l. 7. *circaprin D. De pactis*. Quibus ad-jicitur Precarium, Precaria seu Precaria, Feudum & Donatio, licet Feudum quidam numerent inter innominatos.

Innominatus contractus dicitur, qui quantumvis nomen generale habeat, vel circumscriptioe aut circumlocutione aliqua designetur, tamen in certum aliquod & proprium nomen contractus non abiit, quamvis subsit causa, cur nascatur obligatio, puta quia alter alteri quippiam fecit aut dedit. Hujus quatuor genera recensentur, Do ut des, Facio ut facias, Do ut facias, & facio ut des, d. l. 7. de quibus in hoc jure Pontificio nihil peculiariter traditur. Huc referri potest Permutatio, de qua hic quoque agit.

3. Secundò dividitur in contractum bonæ fidei & stricti juris. Nam licet ad omnem contractum bona fides requiratur, l. *Bonam* 4. C. *De oblig. & action.* tamen bonæ fidei contractus specialiter dicitur, in quo exuberat bona fides, & in quo potest multa Judex ex æquo & bono arbitrari, nempe illa, quæ ex bona fide, ex æquo & bono alterum alteri præstare oportet, quamvis de iis nihil sit conventum, ut in Emptio Locatio, Societas, Commodatum, Depositum & alii, qui in §. *actionem* *instituit. De Actionibus* numerantur.

Stricti juris sunt, in quibus Judex ad verba contractus adstringitur, nec alter alteri in plus obligatur, quam inter contrahentes actum est. Tales sunt omnes stipulationes, contractus emphyteuticus, feudalis &c.

Tertiò, alius perficitur re, alius scriptura seu literis, alius verbis, alius consensu. Re perfici dicitur, in quo obligatio non oritur ex sola conventionione seu consensu, sed ex ipsa rei traditione. Hujusmodi sunt Commodatum, Depositum, Mutuum, Permutatio: nam hi contractus ante traditionem rei dicuntur nuda pacta, nec pariunt obligationem; nec in plus potest quis per hos contractus obligari, quam acceperit. De Mutuo non agit Pontifex.

Scriptura perficitur, qui ante scripturam ratas non habetur, ut Emphyteusis, & omnis a-

lius contractus, quem contrahentes nolunt concludere, nisi coram Notario, qui de eo instrumentum conficiat.

Verbis dicitur perfici, qui præter consensum requirit certam verborum formulam, ut omnes stipulationes, quæ constant præviâ unius interrogacione & alterius subsecuta responsione, ut, *Promissu dare centum? promitto, Facies? faciam; Fide jubes? fido jubeo*; Et sic de cæteris, Et de his duobus generibus contractuum, nihil quoque specialiter tradit Pontifex, legibus contentus civilibus.

Consensu perficitur, ad cujus substantiam non requiritur interventus certæ formulæ verborum, nec scripturæ, nec rei traditio, sed sufficit consensus, l. *Consensu D. De oblig. & action.* ut Emptio-venditio; Locatio conductio, Mandatum, Societas. Ideoque licet ad omnem contractum requiratur res aliqua qua in contractum deducatur non tamen contractus omnis dicitur re perfici, quia scilicet non est necesse, ut ejus traditio ad substantiam contractus interveniat, prout intervenire debet ad substantiam contractuum, qui re inveniunt, seu perficiuntur.

Potriò tripliciter quæri de contractibus potest & solet: primò de ipsis inveniendis & inter se distinguendis; secundò de eorumdem accessionibus; & denique de iisdem dissolvendis atque finiendis.

5. His præmissis, accedamus jam ad ipsum Tit. in quo Pontifex agit de Precariis, qui regulariter fructus rerum Ecclesiasticarum dari possunt precario. Estque contractus, quo alicujus rei usus petenti gratis conceditur, ad arbitrium ipsius concedentis revocandus, l. 1. § 2. *D. De precario, c. fin hoc tit.* Nam de natura precarii est, ut danti restitatur, quando cumque ei libuerit, pactumque in contrarium repugnat naturæ precarii, nec concedentem obligat, quò minus pro arbitrio suo precarium revocare possit, d. c. *fin. l. Cum precario D. eod.*

6. Atque ita in hac parte distinguitur Precarium à Commodato, quod non nisi expleto usu, ad quem datum est, repeti potest: sicut & in eo, quod Precarium concedatur sine præfinitione temporis aut certi usus: & ideo duras, donec revocetur à concedente, vel dum moriatur, qui precarium accepit, c. *nit.*

in prim. hoc tit. l. Cum precario 12. D. De precario. Commodatum vero datur ad certum & determinatum usum, *Glof. in c. 1. in V. commodato.* Quod si vero is, qui precarium dedit, moriatur, tunc non finitur precarium, sed transit ad heredem concedentis, *d. c. ult. in verbis, non tamen commodatio; l. Quasi sum §. quod Titio D. eod.*

7. Sumitur autem precarium non solum pro contractu, prout illud jam definivimus, sed etiam pro re ipsa, quæ precario datur & accipitur. Ita sumitur à *Glof. in c. fin. in V. precarium hoc tit.* dum dicit precarium esse, quod precibus ad utendum datur, quamdiu pariter is, qui concessit. Ita etiam sumitur, quando dicimus precarium danti esse restituendum, quando cumque ei liberetur.

8. Cum precario affinitatem habet Precaria, quæ tamen ab eo inter cætera distinguitur, quod non possit revocari pro arbitrio concedentis, sitque contractus, quo veluti precarius usus fructus prædii Ecclesiastici alicui conceditur, quinto quoque anno renovandus, *c. 1. hoc tit.* Idque vel ad remunerandam donationem ab eo Ecclesiæ factam, vel in gratiam ministrorum, quæ Ecclesiæ præstiterit, vel spectetur præstiturus.

Et quamvis Hostien. distinguat Precarias in plurali numero à Precaria in singulari, quasi Precariæ sint contractus, quo veluti precarius usus fructus prædii Ecclesiastici conceditur alicui, etiam ultra vitam, quinto quoque anno renovandus, *d. c. 1. can. Precaria x. qu. 1. & can. Longinquitate xii. qu. 2.* Precaria vero sit contractus, quo conceditur alicui usus fructus prædii alicuius Ecclesiastici in tempus vitæ dumtaxat, ad triplum vel duplum fructuum ipsius rei, quam Ecclesiæ dedit, *d. can. Precaria & Glof. ibid.* qui de quinquennio in quinquennium non renovetur. Venus tamen est, non differre, Abbas *in d. c. 1. nu. 3. secundum communem DD. opinionem*: prout hæc duo, Precarias, inquam, & Precariam confundit etiam Cuiacius *lib. 1. De feudis Tit. 5.* Quamquam variis modis, & potissimum tribus, quos recenset Abbas *d. loco.* precaria fieri possit.

9. Dixi autem precariam seu precarias renovandas de quinquennio in quinquennium: quod sit non tam de juris dispositione, quam secundum consuetudinem, ut patet ex *d. c. 1.* Idque ad perpetuam rei memoriam, ne scilicet

cum ad hæredes & de persona ad personam precaria transeat (nisi ad vitam alicuius concessa fuerit, quod non constituit diversam speciem ab ea, quæ ultra vitam conceditur, sed modum dumtaxat diversum) facile ejus inducatur oblivio, *arg. d. can. Linguitate xii. qu. 2.* dicatque tandem rem accipiens, vel ejus hæres, eam esse propriam, & non Ecclesiæ. Ideoque sicut non petens investituram à novo domino, cadit jure suo: ita non petens renovationem precariæ, elapso quinquennio; etiam si in diuturnius tempus concessa fuerit, Abbas *in d. c. 1. nu. 5.*

10. Potest verò precaria, revocari, irrationaliter facta fuerit, & quidem ab ipso concedente. Est enim singulare in alienatione rei Ecclesiasticæ in Ecclesiæ præjudicium, ut possit alienans rem alienatam reperere, & contra factum proprium venire, *cap. Si quis sup. De rebus Ecclesiæ non alienandis.*

Denique licet precaria jure civili videatur incognita, tamen vestigium ejus extare videtur apud Justinianum in *Novella 120. §. si vero aliquis.*

TITULUS. I.

De Commodato.

1. Commodati accoptiones.
2. Definitio ejusdem explicata.
3. Commodatarius tenetur de dolo, de culpa, lata, levi, & levissima.
4. Actio commodati directa & contraria.

1. **Q**uemadmodum jus percipiendorum fructuum ex prædio Ecclesiastico concedi alicui precario potest, ita & Clericis singulis concessum est de fructibus beneficiorum suorum quosvis inire contractus, tam nominatos, quam innominatos. Vbi primo loco occurrit commodatum, quod cum Precariis multum convenit; cum & Commodatum ad preces alterius & recipientis gratiâ regulariter fiat, *§. Item si cui Insistit. Quibus modis re contrahitur obligatio. 1.* Et sicut Precarium diximus sumi quandoque pro ipsa re precario data, ita